

Оксана ЖЕПЛИНСЬКА

*завідувач відділу українського мистецтва XIX – початку XX ст.
Національного музею у Львові ім. Андрея Шептицького*

ПАМ'ЯТКИ ЖИВОПИСНОЇ ШЕВЧЕНКІАНИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XIX – ПЕРШОЇ ТРЕТИНИ XX СТ. У ЗБІРЦІ НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗЕЮ У ЛЬВОВІ ІМЕНІ АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО

***Анотація.** Розглянуто пам'ятки живописної шевченкіани Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького. Акцентовано увагу на творах відомих живописців О. Куриласа, К. Устияновича, І. Труша, Ю. Панькевича, А. Манастирського, О. Кульчицької, М. Азовського, які стали основою експозиції живописної Шевченкіани. Детально проаналізовано кожен експонат збірки Шевченкіани, художньо-стилістичні особливості, тематичну спрямованість. Висвітлено питання атрибуції картини “Село (Хата і віз з волами)”, приписуваної пензлю Т. Шевченка.*

***Ключові слова:** Національний музей у Львові, живописна Шевченкіана, атрибуція.*

Національний музей у Львові імені Андрея Шептицького (далі – НМЛ) за час столітньої історії (заснував 1905 р. як Церковний музей Галицький митрополит Андрей Шептицький, 1913 р. подарований українському народу) сформував у своїх зібраннях одну з найбагатших у Західній Україні колекцію образотворчої Шевченкіани другої половини XIX – XX ст. Сьогодні вона налічує близько 400 пам'яток малярства, графіки й скульптури. Найповніше укомплектованою є графічна Шевченкіана (понад 300 од. зб.), у складі якої особливо цінними є чотири оригінальні твори Тараса Шевченка. Предметом нашого дослідження є пам'ятки живописної Шевченкіани НМЛ другої половини XIX – першої третини XX ст., які складають невелику групу творів (23 од. зб.), що були зібрані до музею упродовж 1913-1945 рр. і з яких розпочалося комплектування музейної збірки Шевченкіани.

Образотворчу Шевченкіану НМЛ як українська національна інституція розпочав активно формувати вже з перших

років своєї публічної діяльності. Згідно із записами в музейній книзі надходжень, першою пам'яткою, що заклала основу збірки Шевченкіани, було малярське полотно графа Михайла Тишкевича “Пробудження України”. Картину 7 лютого 1913 р. подарував сам автор, знаний на той час прихильник і добродійник Національного музею у Львові. В інвентарних документах твір вказаний під назвою “Мрії (алегорична композиція)”. Основним персонажем картини є молодий юнак, якому в сні з'являється ангел. Перед юнаком постають історичні постаті України, серед яких і Т. Шевченко. Твір датується 1890 р., згідно з атрибуцією І. Свенціцького в “Ілюстрованому провіднику по Національному музею” 1913 р. [1].

Водночас 1913 р. до музею поступили й два невеликого формату портрети, виконані орієнтовно в 1860-х рр. невідомими авторами, — Тараса Шевченка й дівчини, яку Іларіон Свенціцький ідентифікував як рідну сестру поета — Орину [2, 3]. Портрет Т. Шевченка передала до музею родина отця М. Сваричевського із с. Залісся, що на Тернопільщині. Щодо придбання портрета дівчини перший директор музею вів попередні перемовини з лікарем Іваном Курівцем з м. Калуша, що підтверджує запис у “Дневнику” установи від 6 березня 1913 р. (запис 166 від 6/III, 1913 р.) [3]. Ці пам'ятки, які були важливими насамперед як історичні раритети, що пов'язувалися з іменем Шевченка, стали першим досягненням у формуванні музейної колекції Шевченкіани. Уже в березні 1913 р. на сторінках газети “Діло”, де І. Свенціцький постійно звітував про нові надходження до установи, про них, зокрема, наголошується: “...уваги достойні отсі предмети: погрудний портрет Шевченка без шапки у домовім одязі... роботи 60-тих рр. після якоїсь фотографії і малюнок української дівчини роботи 60-тих рр...” [4, 3].

Перші мистецькі твори Шевченкіани, що надійшли до НМЛ упродовж 1913 р., у тому числі й твори графіки й скульптури, були на той час поодинокими не лише в збірці музею, але й серед інших шевченківських пам'яток, що зберігалися тоді в Галичині й зосереджувалися, окрім НМЛ, у зібраннях українських товариств і приватних колекціях, а тому складала неабияку цінність на теренах Галичини [5, 8]. Це підтверджує

перша Шевченківська виставка до 100-літнього ювілею Т. Шевченка, яка відкрилася 2 квітня 1914 р. у НМЛ й тривала до кінця травня цього року [6, 3-4]. На виставці експонували 235 творів, з них лише 14 були мистецькими пам'ятками. Перелік експонатів виставки подав І. Свенціцький у газеті “Діло” за 2 квітня 1914 р. Науковець зазначив, що виставка зібрала “всі пам'ятки і видання, які можна було дістати з Галичини, головню зі Львова” [6, 3]. Серед малярських творів І. Свенціцький, окрім згаданих музейних пам'яток, назвав “портрет Шевченка кисти Гаврила-маляра” [6, 3], який на той час був власністю Володимира Масляка, проте вже у вересні 1919 р. перейшов у НМЛ. Портрет є цінною пам'яткою з огляду на те, що представляє найраніше за часом виконання живописне зображення Т. Шевченка в колекції образотворчої Шевченкіани музею. Портрет намальований 1864 р. у Петербурзі, про що свідчить напис на його звороті відомого українського художника Антона Манастирського, який реставрував пам'ятку у вересні 1919 р., коли вона поступила до музею (запис 155 від 18/ІХ, 1919 р.) [3].

У рік 100-літнього ювілею Т. Шевченка в липні 1914 р. митрополит Андрей Шептицький передав у депозит НМЛ твір Фотія Красицького (1873-1944) “Етюд хати. Кирилівка” (1901), а 1919 р. подарував до музею картину Олекси Новаківського (1872-1935) “Марія”, виконану 1914 р. за мотивами однойменної поеми Т. Шевченка.

1920 р. образотворча Шевченкіана НМЛ поповнилася новим олійним портретом Т. Шевченка (1900-1910-ті) невідомого автора. У музейній документації твір фігурує під назвою “Т. Шевченко з бородою (народний портрет)”. До НМЛ портрет надійшов від отця Т. Ярка із с. Борятин, що на Сокальщині. Пам'ятка представляє одне з традиційних зображень поета в шапці й кожусі, якого автор змальовує біля робочого стола з чорнильницею з гусячим пером.

Наступна, значно більша за обсягом експонованих пам'яток Шевченківська виставка у НМЛ була влаштована в березні 1920 р. до 80-ліття видання першого “Кобзаря” [2]. На виставці поряд з шевченківськими пам'ятками зі збірок укра-

їнських товариств — НТШ у Львові, “Просвіта”, “Боян” і приватних колекціонерів, тогочасних культурних і громадських діячів — О. Барвінського, М. Возняка, М. Голубця, К. Студинського, О. Стефановича, В. Дорошенка, О. Паньківської, родин львівських адвокатів — І. Добрянського й Л. Павенцького виставлялися твори НМЛ, відомі глядачеві з часу експонування їх на першій Шевченківській виставці 1914 р., та водночас нові пам’ятки [2, 3]. Зокрема, на виставці були представлені малярські твори зі збірки НМЛ, про які йшлося вище, — “Пробудження України” М. Тишкевича, “Портрет Т. Шевченка” Гаврила-маляра, т. зв. народний портрет “Т. Шевченко з бородою” невідомого художника й портрет поета 1860-х рр. анонімного автора. Водночас експонувалися твори, які згодом ввійшли до збірки образотворчої Шевченкіани НМЛ, а це полотно “Шевченко на засланні” К. Устияновича (1835-1903), “Дивлюся аж світає...” О. Куриласа (1870-1951), копія “Судньої ради” Т. Шевченка невідомого автора другої половини ХІХ ст. Виставка 1920 р. відіграла важливу роль у національно-культурному житті українців Галичини. У вступному слові до Каталогу виставки І. Свенціцький висловив сподівання, що вона “причиниться серед широких кіл українського громадянства до більше системного збирання матеріалів до історії культу Шевченка на Україні”, та висунув потребу організації постійного Шевченківського відділу, який збиратиме усі твори, пов’язані з Шевченком [2, 3-4].

Картина “Шевченко на засланні” К. Устияновича є першим твором західноукраїнської образотворчої Шевченкіани. На виставці 1920 р. пам’ятка фігурувала під назвою “Шевченко солдат сидить в степу на кургані біля кріпости” [2, 21]. Довго вона належала отцеві Олександрю Стефановичу зі Львова, який, зокрема, 1916 р. опублікував першу розвідку про неї в часописі “Шляхи” [7, 695]. Згодом твір перейшов у власність О. Меркулової, у якої його закупив музей 1941 р. Картина намальована вкінці 1860 — на початку 1870-х рр. З автобіографічних спогадів К. Устияновича “М. Ф. Раєвський і російський панславизм” дізнаємося, що Шевченком художник глибше зацікавився, навчаючись у Віденській академії обра-

зотворчих мистецтв (1858-1863). Цьому сприяла дружба з польськими художниками Артуром Гротгером, Анжеєм Грабовським і особливо знайомство з Броніславом Залеським, товаришем Т. Шевченка періоду заслання. Саме голос великого українського поета, що правдою звучав у серці, як згадував сам К. Устиянович, допоміг йому поступово позбуватись ідей всеслов'янства, якими він певний час захоплювався [8, 16-19]. Розповіді Б. Залеського про Т. Шевченка, альбом офортів польського художника “Життя киргизьких степів”, що вийшов 1865 р. у Парижі й був відомий у Галичині, стали тими з чинників, що спонукали К. Устияновича до створення картини “Шевченко на засланні” [9, 152]. Появі твору передували чималі авторські пошуки, на що вказують начерки портретів Т. Шевченка у збереженому “Шкіцівнику-Записнику” К. Устияновича, датованому 1868-1871 рр. [10].

Програмним твором в українському образотворчому мистецтві є живописне полотно О. Куриласа “Дивлюся аж світає...”. У зібрання НМЛ пам'ятка потрапила 1945 р., коли проводився переоблік музейних фондів. Отже, в установі вона з'явилася раніше. Картину намалював художник під час служби в Легіоні Українських Січових Стрільців у мистецькому підрозділі т. зв. “Пресовій Кватирі”, головним завданням якої було піднімати бойовий дух стрільців. Проголошення ЗУНР 1 листопада 1918 р. застало О. Куриласа у м. Станіславові (тепер — Івано-Франківськ), де працювала “Пресова Кватира”. Огорнений патріотичними почуттями й надією на здобуття Україною незалежності, у грудні 1918 р. художник створює образ Т. Шевченка як провісника вільної Української держави. Щоби підсилити ідейне звучання твору, О. Курилас на першому плані подає монументальну постать Т. Шевченка, що з вірою у перемогу дивиться вперед. Настрій поета співзвучний з духом зображених позаду нього січових стрільців, які шеренгою сміливо марширують до бою. На жаль, 1940 р. на вимогу радянських чиновників зображення стрільців художник замалював хмарами. Про це повідомляє Д. Посацька, опираючись на запис у “Дневнику” НМЛ від 24 квітня 1940 р. (запис 357 від 24/IV, 1940 р.) [3; 11, 11]. У журналі “Світ дитини” за 1920 р. опубліковано

початковий вигляд твору під назвою “Тарас Шевченко межі українськими січовими стрільцями” [12, 72 (іл.)-73]. 1940 р. О. Курилас створив ще один портрет Т. Шевченка (“Шевченко на засланні”), який сьогодні теж зберігається у НМЛ.

Одне з важливих місць посів образ Т. Шевченка у творчості визначного українського художника І. Труша. Мистець написав багато критичних статей і нарисів, присвячених художній спадщині Т. Шевченка, святкуванню його ювілеїв, рецензій на окремі видання творів поета й проекти пам’ятника Т. Шевченкові для Києва, у 1909-1913 рр. був членом журі конкурсу на пам’ятник Т. Шевченкові в Києві й виконав власний проект пам’ятника. Образ Т. Шевченка, його поезії знайшли втілення й у малярських творах І. Труша. Зацікавлення постаттю Т. Шевченка розпочалося в роки навчання у Школі образотворчих мистецтв у Кракові (1891-1897) (від 1900 р. — Краківська академія красних мистецтв) і згодом продовжилося у творчій праці. 1900 р. І. Труш під час подорожі до Києва, організованої НТШ, відвідав могилу Т. Шевченка в Каневі, яка справила на нього незабутнє враження. Тоді в Каневі, як зазначив Г. Островський, художник зробив етюд Шевченкової могили й пізніше подарував його І. Франку. Сьогодні цей твір зберігається у Львівському літературно-меморіальному музеї І. Франка [13, 92]. У НМЛ зберігає один з варіантів етюду, який до музею надійшов 1921 р. з мистецької збірки отця Домета Володимира Садовського з м. Перемишля. На основі етюду, зробленого в Каневі, 1900-1901 рр. І. Труш намалював епічну за характером картину-пейзаж “Могила Шевченка в Каневі”, що стала одною з етапних у його творчості [14, 13]. Пейзаж, правдоподібно, був виконаний на спеціальне замовлення музею НТШ. Як відомо, 1920 р. Управа НМЛ зверталася до НТШ з проханням позичити його на Шевченківську виставку (запис 156 від 23/III, 1920 р.) [3], однак у Каталог виставки твір не був внесений. 1940 р. унаслідок реорганізації львівських музеїв пам’ятка перейшла у власність НМЛ.

Поряд з К. Устияновичем одним з перших західноукраїнських художників до шевченківської теми звернувся Ю. Панькевич. Свою працю він розпочав 1887 р. з кольорової

ілюстрації до обкладинки видання кантати М. Лисенка “Іван Гус” на слова поеми Т. Шевченка “Єретик”. Ця ілюстрація не лише виявила хист Ю. Панькевича-ілюстратора, але й стала “справжнім досягненням мистецтва художнього оформлення книги у тогочасній Галичині” [15, 17-18]. 1903 р. завдяки підтримці І. Франка й допомоги НТШ Ю. Панькевич їздив до Києва, що збагатило творчі задуми художника й, зокрема, спричинилося до створення образу Т. Шевченка. Цей задум Ю. Панькевич реалізував 1904 р. у невеликих портретах поета, виконаних у техніці пастелі. Першовзором став портрет Т. Шевченка авторства І. Рєпіна, на прикладі якого Ю. Панькевич виконав власну інтерпретацію образу поета. Портрет Т. Шевченка, створений після відвідин Києва, наголошує Л. Ошуркевич, приніс Ю. Панькевичу широку популярність [16, 11]. НМЛ володіє двома такими портретами, які аналогічні за іконографією, проте різняться колористичним вирішенням, певними відмінностями в трактуванні окремих елементів зображення й емоційного стану портретованого. Також важливо відзначити, що в зібраннях НМЛ зберігається й живописний твір художника “Півострів Бусай”, що є копією з однойменного твору Т. Шевченка 1849 р. часів експедиції на Аральському морі [26, 107 (іл.)]. Цей пейзаж надійшов до НМЛ 1930 р. як дар Ореста Козловського з м. Рогатина.

До поезії Т. Шевченка в 1910-х рр. активно звертався А. Манастирський. Художник, відомий як ілюстратор літературних творів українських письменників і українських народних пісень, у цей період виконав низку ілюстрацій до поем Т. Шевченка “Катерина”, “Тополя”, а також “Портрет Т. Шевченка” (1912). Поетичні твори Т. Шевченка були близькими художникові й у останні роки творчості, зокрема, 1961 р. він звернувся до образу Перебенді. У НМЛ зберігаються дві ілюстрації А. Манастирського до поеми “Тополя” — “У ворожки” (1910) та поеми “Катерина” (1913). Перший твір музей закупив у художника 1945 р., другий — внесений у музейний реєстр 1952 р., коли проводився облік залишених у музеї експозиційних матеріалів.

Упродовж творчого шляху над шевченківською темою плідно працювала Олена Кульчицька (1877-1967), втілюючи свої

задуми насамперед у графіці [18, 40]. У НМЛ, окрім низки графічних творів, пов'язаних з образом Т. Шевченка та його творчістю, зберігаються три живописні картини художниці, створені за мотивами поеми Т. Шевченка “Гамалія” — “Галера на морю”, “Козаки на чайках”, “Дніпрові хвилі”. Усі вони надійшли до НМЛ 1967 р. разом з посмертною спадщиною художниці. До образу козацького ватажка Гамалії в поезії Т. Шевченка О. Кульчицька звернулася 1936 р., виконавши низку творів у графіці й малярстві. Серед них найвідомішими є дереворит тонким білим штрихом на чорному тлі. Композиційно він повторює малярський твір художниці “Дніпрові хвилі”. І в графічному, і в живописному варіанті О. Кульчицька змальовує посеред хвиль на байдаку горду постать Гамалії, який спішить визволяти побратимів з турецької неволі. Експресивна манера письма, якою послуговується художниця в цих живописних творах, немовби передає неспокій могутніх вод Дніпра, що несуть козацькі човни в Чорне море, й водночас суголосна настрою самих учасників походу.

Цінним надбанням збірки образотворчої Шевченкіани НМЛ стали твори, що надійшли сюди з розформованого 1940 р. музею НТШ. Серед них три живописні картини — “Портрет Т. Шевченка” (1878) з авторськими ініціалами “В. Л.” й два твори, що згадувалися вище, — “Могила Т. Шевченка в Каневі” І. Труша й “Судня рада” невідомого автора другої половини ХІХ ст. “Портрет Т. Шевченка” з ініціалами В. Л. надійшов до НТШ від Михайла Галушинського (запис 17139 від травня 1926 р.) [19]. “Судня рада” зафіксована в музейній книзі НТШ як “репродукція пензля Т. Шевченка” під назвою “Се діло треба розжувати” (запис 28167 від 23/Х 1937 р.) [19]. Відповідно І. Свенціцький у Каталог Шевченківської виставки 1920 р. помилково вніс картину як оригінальний твір Т. Шевченка. Насправді картина виконана як копія в дзеркальному відображенні з однойменного офорту Т. Шевченка із серії “Живописна Україна” 1844 р.

До малярських творів образотворчої Шевченкіани НМЛ другої половини ХІХ — першої третини ХХ ст. належать і невеликого формату “Портрет Т. Шевченка” з авторськими іні-

ціалами “І. В.”, що датується першою третиною ХХ ст. і був закуплений до музею 1945 р., а також “Портрет Т. Шевченка” (1939) відомого українського художника-емігранта Миколи Азовського (1903-1947), що теж зафіксований у документації музею 1945 р. Один з варіантів портрета під назвою “Шевченко на засланні” М. Азовський виконав до 125-ліття від дня народження поета на замовлення Київського музею українського мистецтва (тепер — Національний художній музей України). 1939 р., переїхавши з Києва до Львова, художник виконав ще один, аналогічний до київського, портрет Т. Шевченка, який сьогодні є власністю НМЛ.

Цікавою пам'яткою, яка в музейній документації фігурує із сумнівним авторством Т. Шевченка, є невеликих розмірів картина під назвою “Село (Хата і віз з волами)”, що поступила до НМЛ 1926 р. Твір представляє літній краєвид із зображенням українського села з хатою на пагорбі та фрагментом ґрунтової дороги з возом, запряженим волами. Згідно із записами в Книзі надходжень творів до музею та тексту збереженого листа двох авторів — Бартовича та С. Капустяка з Берліна до І. Свенціцького від 27 вересня 1925 р. довідуємося, що картину як твір Т. Шевченка віднайшов білоруський прем'єр-міністр В. Ластовський у Вільно і згодом передав до музею в обмін на Євангеліє учительне 1616 р. [20]. У листі, зокрема, автори описують історію твору: “...У нього [Ластовського. — О. Ж.] мається два старинні образи на полотні, з котрих один кисти Т. Шевченка з р.1840 /представляє хату і чумаки з волами/. Образ цей роздобув Ластовський у Вільні від Соколовського, від якого Др. Боцян свого часу відістав був також один образ для музею... Ластовський бажав би ці два цінні образи передати до нашого музею з тим, що в заміну просить о євангеліє з р.1516 друковане чи видане в Єве і палеографію Карського /акти западної Росії Т.І.С.П.Б. 1848 /. Образи передав він уже в наші руки. ...З хвилиною одержання згаданих книжок перешлемо через Данціг ті два образи до Вашої диспозиції. ...згадані образи представляють незвичайно цінний набуток для музея...” [20]. Цей лист є єдиним документом, автори якого стверджують, що картина

“Село (Хата і віз з волами)” належить пензлю Т. Шевченка. Однак така версія авторства твору викликає чимало запитань. Насамперед, як картина потрапила до Вільно, коли 1840 р. Т. Шевченко вже третій рік навчався в Петербурзькій академії мистецтв, де на той час був нагороджений за успіхи у навчанні двома срібними медалями. Також попередньо ми висловлювали припущення, що картину намалював художник-початківець [21]. Однак після проведених над твором на початку 2014 р. реставраційних робіт, у процесі яких було знято поверхнєве забруднення, відкрився професійний авторський живопис першої половини ХІХ ст., що, відповідно, викликало нові запитання. Попри побутову тематику, яка була характерною для творчості Т. Шевченка, та час виконання твору, який збігається з часом, коли жив і працював Т. Шевченко, відмінною від художньої манери Т. Шевченка залишається авторська манера написання картини. Щодо цієї думки, не можемо залишити поза увагою дослідження В. Судака “Т.Г. Шевченко і В.І. Штернберг (До атрибуції малюнків, приписуваних Т.Г. Шевченкові)”. У цьому дослідженні автор чітко вказує на те, що художня манера олійного твору “Вулиця в українському селі”, який зберігається у Львівському музеї українського мистецтва (тепер — НМЛ) (тут йдеться про картину “Село (Хата і віз з волами)”, значною мірою нагадує манеру художника Василя Штернберга [22, 140]. Такий висновок дослідник аргументує тим, що багато робіт В. Штернберга мистецтвознавці помилково приписували Т. Шевченкові, оскільки твори обох художників довго зберігалися разом. Як відомо, у липні 1840 р. В. Штернберг передав свої рисунки українському поетові на зберігання перед своїм виїздом до Італії. У Т. Шевченка вони й залишилися, оскільки 1845 р. В. Штернберг помер. Тому можемо припустити, що картина “Село (Хата і віз з волами)” як твір В. Штернберга міг також перебувати в Т. Шевченка, однак така версія потребує ще додаткових досліджень, а відповідно — питання авторства картини залишається сьогодні відкритим.

Отже, незважаючи на побіжний характер надходжень, Управі НМЛ у довоєнний період вдалося зібрати близько 100 пам’яток образотворчої Шевченкіани другої половини ХІХ —

першої третини ХХ ст., з яких чверть були творами малярства. Сьогодні ці пам'ятки складають цінний пласт української національно-культурної спадщини.

1. *Свенціцький І.* Ілюстрований провідник по Національним музеєві у Львові / *І. Свенціцький.* — Жовква : Друкарня оо. Василян, 1913. — С. 27.
2. *Свенціцький І.* Каталог Шевченківської вистави. З портретом батька Тараса Шевченка / *І. Свенціцький.* — Львів, 1920. — 23 с. 3. [Рукопис]. Дневник // Архів НЛМ ім. А. Шептицького. Відділ обліку фондів.
4. *Свенціцький І.* Національний музей: [Приріст в березні] / *І. Свенціцький* // Діло. — 1913. — бер. (№ 74). — С. 3.
5. Шевченківські пам'ятки у Львові: [Новинки] // Діло. — 1914. — 10 бер. (№ 53). — С. 8.
6. *Свенціцький І.* Шевченківська вистава в Національному Музею: [Оповідка і опис] / *І. Свенціцький* // Діло. — 1914. — 2 квіт. (№ 73). — С. 3-4.
7. *Стефанович О.* До артистичних творів Корнила Устияновича / *О. Стефанович* // Шляхи. — Львів, 1916. — С. 695.
8. *Устиянович К. М.* Раєвській и російській панславизмъ. Споминки зъ пережитого и передуманого / *К. Устиянович.* — Львовъ, 1884. — 86 с.
9. *Сидор О.* Сторінки львівської Шевченкіани / *О. Сидор* // В сім'ї вольній, новій: шевченківський збірник. — К. : Рад. письменник, 1989. — Вип. 5. — С. 148-159.
10. Записник Корнила Устияновича. 1868-1871 рр. [Рукопис] // Архів НМЛ ім. А. Шептицького. Відділ рукописів. НМЛ — 24897, Рк — 1425.
11. *Посацька Д.* Про долю творів західноєвропейського малярства з родинної колекції Шептицьких (на тлі подій 1939-1950 років) / *Д. Посацька* // Літопис Національного музею у Львові ім. А. Шептицького. — 2006. — № 4 (9). — С. 27.
12. *Крижанівський А.* Осип Курилас: альбом-монографія / *А. Крижанівський.* — Львів, 2008. — 279 с.
13. *Островський Г.* Іван Труш про Тараса Шевченка / *Г. Островський* // Українське мистецтвознавство: Республ. міжвідомчий збірн. — К. : Наук. думка, 1974. — Вип. 6. — С. 90-95.
14. *Біла О.* Сонячні акорди в палітрі Івана Труша. Твори зі збірки Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького / *О. Біла* // Каталог виставки. — Сопот, 2011. — 119 с.
15. *Нановський Я.* Юліан Панькевич. Нарис про життя і творчість / *Я. Нановський.* — К. : Мистецтво, 1986. — 80 с. : іл.
16. *Ошуркевич Л.* Виставка творів Ярослава Пєстрака, Юліана Панькевича, Михайла Паращука. До 75-річчя відкриття першої музейної експозиції: каталог / *Л. Ошуркевич.* — Львів, 1989. — 30 с.
17. Шевченківський словник: У 2 т. / Ін-т літератури імені Т. Г. Шевченка РСР; ред. : І. Айзеншток, В. Афанасьєв, М. Бажан [та ін.]. Т. 2. — К. : Головна редакція УРЕ, 1978. — 408 с.
18. *Кость Л.* Шевченко — пророк (образ Кобзаря у творчості Олени Кульчицької) / *Л. Кость* // Галицька брама. — 2005. — № 1-3. — С. 40-41.
19. [Рукопис] // Книга музею НТШ у Львові.
20. Лист Бартовича і С.

Капустяка до І. Свенціцького. Берлін, 27. IX. 1915 р. [Машинопис] // Архів НМЛ ім. А. Шептицького. Відділ рукописів. — 1 арк. **21.** Жеплинська О. Шевченківські виставки 1914 й 1920 років у Національному музеї у Львові: початки формування музейної шевченкіани // Збереження й дослідження історико-культурної спадщини в музейних зібраннях: історичні, мистецтвознавчі та музеологічні аспекти діяльності: доп. та повід. Міжнар. наук. конф., Львів, 25 — 27 вер. 2013 р. / Національний музей у Львові ім. А. Шептицького. — Львів, 2013. — С. 49-58. **22.** Судак В. Т.Г. Шевченко та В.Г. Штернберг (До атрибуції малюнків, приписуваних Т. Г. Шевченкові) // Тарас Шевченко-художник. Дослідження, розвідки, публікації. — К. : Мистецтво, 1963. — С. 129-140.

Annotation

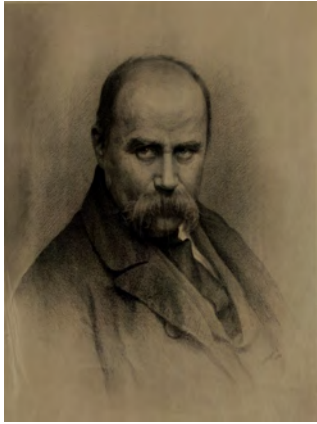
Oksana Zheplynska. Paintings of the second part of the XIX-th and the first third of the XX-th centuries dedicated to T. Shevchenko in the collection of the National museum in Lviv named after Adrey Sheptytsky. Paintings dedicated to T. Shevchenko in the collection of the National museum in Lviv named after Adrey Sheptytsky were reviewed. Attention was accented on the pieces of well known painters such as O. Kurylas, K. Ustyianovych, I. Trush, Yu. Pan'kevych, A. Manastyrsky, O. Kul'chytska, M. Azovsky wich formed the expository basis of the exhibition. Every object from the collection of works dedicated to T. Shevchenko is analyzed in details, especially its artistic and stylistic peculiarities, subject matter. The problem of attribution of the probably T. Shevchenko's painting "Country (Building and cart with oxen)" was highlighted.

Key words: National museum in Lviv named after Adrey Sheptytsky, paintings dedicated to T. Shevchenko, attribution.

Аннотация

Оксана Жеплинська. Памятки живописной шевченкианы второй половины XIX — первой трети XX вв в собрании Национального музея во Львове им. Андрэя Шептыцкого. Рассмотрено памятки живописной шевченкианы Национального музея во Львове им. Андрэя Шептыцкого. Акцентировано внимание на работах известных живописцев О. Курыласа, К. Устыяновича, И. Труша, Ю. Панькевича, А. Манастырского, О. Кульчицкой, М. Азовского, ставшие основой экспозиции живописной шевченкианы. Детально проанализировано каждый экспонат собрания шевченкианы, художественные и стилистические особенности, тематическую направленность. Освящён вопрос атрибуции картины "Село (Хата и воз с волами)", приписываемую кисти Т. Шевченко.

Ключевые слова: Национальный музей во Львове им. Андрэя Шептыцкого, живописная шевченкиана, атрибуция.

1

2

3

4

1. Фотій Красицький. Портрет Т. Шевченка. П., літографія, 1910 р.
2. Невідомий художник. Портрет дівчини (сестри Т. Шевченка Ярини). П., ол., 1860-ті рр. **3. Антон Манастирський.** Катерина (ілюстрація до поеми Т. Шевченка). К., ол., 1913 р. **4. Штернберг Василь.** Село (Хата і віз з волами). П., ол., 1840 р.